

Innst. 104 S

(2013–2014)

Innstilling til Stortinget fra utenriks- og forsvarskomiteen

Prop. 186 S (2012–2013)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om samtykke til ratifikasjon av avtale om våpenhan- del av 2. april 2013

Til Stortinget

Sammendrag

Avtalen om våpenhandel ble vedtatt av FNs generalforsamling 2. april 2013. Avtalen er den første juridisk bindende avtalen som regulerer internasjonal våpenhandel.

Målsettingen med avtalen er å etablere så høye felles internasjonale standarder for internasjonal handel med konvensjonelle våpen som mulig og å forhindre ulovlig handel med slike våpen, bl.a. med sikte på å bidra til fred, sikkerhet og stabilitet og å redusere menneskelige lidelser. Avtalen skal også bidra til samarbeid, åpenhet og ansvarlighet hos statspartene.

Avtalen ble vedtatt med 154 stemmer for, tre imot (Iran, Nord-Korea og Syria) og 23 avstående. Norge undertegnet avtalen sammen med 66 andre stater under en seremoni i FN i New York 3. juni 2013. Beslutningen om undertegning ble truffet ved kgl. res. av 24. mai 2013.

Siden avtalen antas å være av særlig viktighet, legges det til grunn at Stortingets samtykke til ratifikasjon vil være nødvendig i henhold til Grunnloven § 26. Avtalen trer i kraft etter at 50 stater har ratifisert den.

Avtalen inneholder mange elementer og bestemmelser som allerede finnes i Norges og andre lands eksportkontrollsystemer, herunder i EU-landenes. Gjennomføring av avtalen krever derfor ikke lovendringer. Avtalens bestemmelser knyttet til eksportkon-

troll kan gjennomføres med hjemmel i lov 18. desember 1987 nr. 93 om kontroll med eksport av strategiske varer, tjenester og teknologi mv. Avtalen nødvendiggjør heller ikke forskriftsendringer. I tråd med avtalens artikkel 23 vil Norge ved ratifikasjon avgi erklæring om midlertidig anvendelse av artikkel 6 og 7 som omfatter overførslersom er forbudt under avtalen og kriterier for eksport av våpen og varer under avtalen. Utenriksdepartementet vil gjennomgå det samlede regelverk på området og vurdere mulig harmonisering mellom ulike deler av regelverket og avtalen.

Norge har lenge arbeidet for å få på plass en internasjonal avtale om handel med konvensjonelle våpen som kan bidra til å hindre uansvarlig og ulovlig omsetning og overførslersom av slike våpen. Den foreliggende avtalen vil være et viktig virkemiddel i arbeidet for en mer ansvarlig internasjonal handel med våpen og utgjøre en god plattform for videreutvikling av internasjonale regler og normer på våpenhandelsområdet. Avtalen inneholder viktige bestemmelser som knytter autorisasjon av eksportlisenser til internasjonale menneskerettigheter og internasjonal humanitærrett, og den utgjør et godt grunnlag for å styrke arbeidet mot væpnet vold, overgrep mot sivile og menneskerettighetsbrudd.

Avtalen i engelsk originaltekst med oversettelse til norsk følger som trykt vedlegg til proposisjonen. For nærmere omtale av forhandlingsprosessen og de enkelte artikler i avtalen vises det til proposisjonen.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Svein Roald Hansen, lederen Anniken Huitfeldt, Marit Nybakk, Kåre Simensen og Jens Stoltenberg, fra Høy-

re, Elin Rodum Agdestein, Sylvi Graham, Øyvind Halleraker, Trond Helleland og Kristian Støback Wilhelmsen, fra Fremskrittspartiet, Gry-Anette Rekanes Amundsen, Per Sandberg og Christian Tybring-Gjedde, fra Kristelig Folkeparti, Astrid Aarhus Byrknes, fra Senterpartiet, Jenny Følling, fra Venstre, Trine Skei Grande, og fra Sosialistisk Venstreparti, Bård Vegar Solhjell, viser til at internasjonale avtaler om våpenkontroll er i tråd med norske interesser. Arbeidet med våpenkontroll og nedrustning har lange tradisjoner i norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk. Komiteen mener at avtalen om våpenhandel av 2. april 2013 utgjør et viktig virkemiddel i arbeidet for en mer ansvarlig handel med våpen og et bidrag i arbeidet for å få redusert ulovlig omsetning av slike våpen. Komiteen vil understreke at avtalen er en viktig del av grunnlaget for det globale arbeidet med å få redusert væpnet vold og menneskelige lidelser. Komiteen vil vise til at avtalens anvendelsesområde som minimum omfatter de syv våpenkategoriene i FN's register over konvensjonelle våpen.

Komiteen viser videre til at avtalens intensjon er å etablere så høye felles internasjonale standarder for internasjonal handel med konvensjonelle våpen som mulig og forhindre ulovlig handel. Dette bl.a. for å bidra til færre konflikter og dermed større sikkerhet og stabilitet, noe som også styrker utvikling. Avtalen vil også etter komiteens syn bidra til samarbeid, åpenhet og ansvarlighet hos partene når det gjelder handel med våpen og andre forsvarsrelaterte varer. Komiteen har merket seg at Norge undertegnet

avtalen sammen med 66 andre stater under en seremoni i FN etter vedtak i generalforsamlingen. Komiteen registrerer for øvrig at Norge under forhandlingene arbeidet for en sterk avtale med humanitær innretning.

Komiteen har merket seg at avtalen om våpenhandel ikke medfører lovendringer. Komiteen har videre merket seg at avtalens bestemmelse knyttet til eksportkontroll kan gjennomføres med hjemmel i lov 18. desember 1987 nr. 93 om kontroll med eksport av strategiske varer, tjenester og teknologi mv. Komiteen er fornøyd med at Utenriksdepartementet vil gjennomgå det samlede regelverket på området for å se på en mulig harmonisering av våpenavtalen og ulike deler av regelverket.

Komiteen vil i den forbindelse vise til Innst. 103 S (2013–2014), jf. Meld. St. 49 (2012–2013) Eksport av forsvarsmateriell fra Norge i 2012, eksportkontroll og internasjonalt ikke-sprednings samarbeid. Komiteen viser til at det i meldingen understrekes at «norsk eksportkontrollpraksis ivaretar avtalens forbuds- og vurderingskriterier som nedfelt i særlig artikkel seks og syv».

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Stortinget samtykker i ratifikasjon av avtale om våpenhandel av 2. april 2013.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 8. januar 2014

Anniken Huitfeldt

leder

Marit Nybakk

ordfører